

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE
DECIZIE

03 decembrie 2019

mun. Chișinău

Colegiul penal în următoarea componență:

Președinte – Iurie Diaconu,

Judecători – Ion Guzun, Liliana Catan, Dumitru Mardari, Maria Ghervas,

judecând fără citarea părților, recursul ordinar declarat de către avocatul Radion Bordian în numele inculpatul, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 17 aprilie 2019, în cauza penală în privința lui

Cucuta Serghei XXX, născut la XXX, originar și domiciliat în XXX.

Termenul de examinare a cauzei:

prima instanță: 23.09.2016 - 02.06.2017;

instanța de apel: 29.06.2017 - 06.06.2018;

instanța de recurs: 01.08.2018 - 18.12.2018;

instanța de apel: 05.02.2019 - 17.04.2019;

instanța de recurs: 26.06.2019 - 03.12.2019.

c o n s t a t ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Bălți, sediul Central din 02 iunie 2017, au fost recunoscuți vinovați și condamnați:

Cucuta Serghei în baza:

- art. 145 alin. (2) lit. i), j) Cod penal, la 18 ani închisoare;

- art. 172 alin. (2) lit. c), g) Cod penal, la 10 ani închisoare.

În temeiul art. 84 alin. (1) Cod penal, pentru concurs de infracțiuni, prin cumul parțial al pedepselor aplicate, i-a fost stabilită pedeapsa cu închisoare pe un termen de 19 ani, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip închis.

Prin aceeași sentință au fost condamnați XXX și XXX în privința cărora hotărârile nu se contestă.

2. Potrivit sentinței, s-a constatat că, Cucuta Serghei împreună cu Rusu Ion, Răileanu Radu, la data de 03 august 2016, în jurul orei 17.00, au mers cu prietenii lor, XXX în prima fâșie forestieră, lângă a IV gunoiște de pe str. XXX, mun. XXX, unde au consumat băuturi alcoolice. Ca rezultat, între XXX și XXX a început un conflict, atunci XXX a intervenit în conflictul verbal, care ulterior a trecut în altercație, la care s-a asociat și XXX care i-a aplicat lui XXX o lovitură cu pumnul în regiunea feței, lovitură

de la care ultimul a căzut pe pământ, după care, puțin s-au calmat și au continuat să servească băuturi spirtoase. În scurt timp, aproximativ în jurul orei 19.00, ei au trecut din prima fâșie forestieră în a doua fâșie forestieră de pe str. Bulgară, mun. Bălți, unde cearta dintre XXX a luat amploare, ca urmare XXX i-a aplicat lui XXX, cu un furtun de fier 3-4 lovituri în regiunea capului, apoi s-au alăturat XXX și XXX, care i-au aplicat lui Catlabuga Vasile mai multe lovituri cu pumnii în coaste și cu picioarele pe întreg corpul. În scurt timp, XXX a venit cu propunerea de a-l dezbrăca pe XXX și de a face haz pe seama lui, apoi tot XXX a venit cu propunerea către XXX și XXX, de a-l ucide pe XXX, în caz contrar a doua zi, Catlabuga Vasile îi v-a denunța la poliție, ca urmare XXX cu mâinile, l-a strangulat puțin pe XXX, care stătea deja culcat pe pământ, ca urmare a loviturilor aplicate de XXX, dar era încă viu. În același timp, Cucuta Serghei, având asupra sa un cuțit de bucătărie, care folosit de ei pentru curățatul nucilor, i-a aplicat lui XXX o lovitură cu cuțitul în regiunea inimii. În continuare, la aplicarea leziunilor corporale s-a alăturat și XXX, care cu ajutorul aceluiași cuțit i-a aplicat două lovituri lui XXX în regiunea inimii. Apoi, ca nimeni să nu-l găsească pe XXX, ei au hotărât să-l arunce în lanul de porumb. Astfel, XXX l-a apucat de o mână, XXX de un picior și l-au târât de pe marginea lanului de porumb în lanul de porumb, unde l-au aruncat, în rezultatul leziunilor primite, XXX a decedat, fiind abandonat în câmp.

Tot Cucuta Serghei, la data de 03 august 2016, aproximativ după ora 19.00, acționând în baza unei intenții comune cu XXX, aflându-se în a doua fâșie forestieră de pe str. XXX, mun. XXX, împreună cu XXX și XXX au consumat băuturi spirtoase, l-au torturat pe XXX, și continuându-și acțiunile lor criminale, urmărind scopul de satisfacere a poftelor sexuale, profitând de imposibilitatea victimei de a se apăra și de a-și exprima voința, întrucât XXX se afla în stare de ebrietate alcoolică și a fost torturat inițial de ei în aceeași fâșie forestieră, au comis pe rând, Cucuta Serghei împreună cu XXX și XXX în privința lui XXX, acțiuni de homosexualitate.

Potrivit raportului de expertiză medico-legală nr. 494 din 25.08.2016 s-a constatat că, la examinarea cadavrului XXX, s-au depistat trei plăgi tăiat-înțepate a hemitoracelui stâng, dintre care, plaga descrisă simbolic cu Nr. 1, se califică ca vătămare corporală ușoară; plăgile Nr. 2 și 3 sunt vitale, fapt ce confirmă prezența hemoragiilor de-a lungul canalelor, au apărut în urma acțiunii nu mai puțin de 3 ori a unui corp tăios-înțepător cum putea fi un cuțit, inclusiv cu, sau asemănător celui prezentat la expertiză. Prezența complexului lezional masiv descris la plăgile Nr. 2 și 3, cu implicarea țesuturilor moi a hemitoracelui stâng, arteriilor intercostale pleurei parietale și a pulmonului stâng, soldat cu hemoragie masivă, în hemitoracele stâng, nu exclude faptul că decesul a survenit în rezultatul vătămarilor corporale grave, periculoase pentru viață, descrise mai sus. Astfel, ca leziuni corporale ce au dus la

deces (mortale), pot fi considerate separate și împreună plăgile Nr. 2 și 3. La examinarea medico-legală a cadavrului s-a depistat un traumatism cranio - cerebral închis, iar după criteriul de lungă durată a sănătății (la persoanele vii) vătămările corporale descrise în regiunea capului, pot fi calificate ca vătămări medii, fără legătură cauzală cu decesul.

3. Sentința a fost atacată cu apeluri de către:

3.1 Procuror, care a solicitat casarea parțială a acesteia, în partea ce ține de respingerea solicitării de a încasa din contul inculpaților a cheltuielilor judiciare în sumă de 12.406 lei, suportate pentru efectuarea expertizelor, totodată a considerat corectă încadrarea juridică și pedeapsa aplicată inculpaților și în acest aspect nu a contestat sentința.

3.2 Avocatul Raciula Alexandru în numele inculpatului Cucuta Serghei, care a solicitat casarea acesteia și pronunțarea unei hotărâri noi, prin care Cucuta Serghei să fie achitat, din motiv că fapta nu a fost săvârșită de inculpat.

În motivarea apelului a indicat:

- instanța de fond a ignorat declarațiile inculpatului, care a comunicat instanței că nu a cauzat victimei leziunile corporale grave care au dus la deces, iar pe de altă parte au fost ignorate declarațiile inculpatului XXX, care a recunoscut faptul cauzării victimei de unul singur, a loviturilor cu cuțitul;

- instanța de fond nu a stabilit gradul de participație a fiecărui inculpat la comiterea celor două fapte distincte;

- toți inculpații, cât și martorul XXX în ședința de judecată au negat faptul săvârșirii acțiunilor de homosexualitate, față de victimă;

- potrivit raportului de expertiză medico-legală nr.494 din 25.08.2016, la XXX. nu s-au depistat careva vătămări corporale caracteristice unui raport sexual forțat;

- concluziile primei instanțe privind vinovăția inculpatului s-au întemeiat pe autodenunțul inculpatului și ulterioara verificare a declarațiilor la fața locului, acțiunile, care au fost efectuate cu încălcări, or, inculpatul nu poate scrie și citi, precum și suferă de maladie psihică, însă, participarea a unui specialist o apărătorului nu a fost asigurată.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 06 iunie 2018, apelurile declarate au fost respinse ca fiind nefondate și menținută sentința.

4.1. În motivarea soluției adoptate instanța de apel a reținut că, prima instanță, în conformitate cu prevederile art. 101 Codul de procedură penală, a verificat complet, sub toate aspectele și în mod obiectiv circumstanțele cauzei și a dat probelor administrate o apreciere legală din punct de vedere al pertinentei, concludenței,

utilității și veridicității lor, corect ajungând la concluzia privind vinovăția inculpaților, care se confirmă prin probele acumulate pe dosar, cercetate în instanța de fond și apel, acțiunile inculpaților Cucuta S., XXX fiind corect calificate în baza art. 145 alin. (2) lit. i), j) Cod penal și în baza art. 172 alin. (2) lit. c), g) Cod penal.

În opinia instanței de apel, instanța de fond întemeiat a apreciat critic declarațiile inculpaților privind nevinovăția în comiterea infracțiunilor imputate, acestea fiind combătute prin totalitatea probelor cercetate, iar argumentele apelanților privind influențarea din partea anchetatorului pentru a da astfel de declarații au fost apreciate ca un mijloc de apărare în scopul evitării răspunderii.

5. Împotriva deciziei instanței de apel au declarat recursuri:

5.1 Avocatul Bordian Radion în numele inculpatului Cucuta Serghei, care invocând prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6), 8) Cod de procedură penală, solicită casarea acesteia, cu emiterea unei noi hotărâri, prin care Cucuta Serghei să fie achitat de învinuirea în comiterea infracțiunilor prevăzute de art. 145 alin. (2) lit. i), j), 172 alin. (2) lit. c), g) Cod penal, din motiv că faptele nu au fost comise de către acesta.

În motivarea recursului a invocat că, instanța de apel a dat o apreciere unilaterală probelor, fără a aprecia just toate probele prezentate de apărare, neobiectiv și neîntemeiat menținând sentința, fără a se expune asupra unui șir de argumente invocate de către partea apărării și fără a acorda posibilitatea de a prezenta probele de apărare, respingând toate cererile privind audierea martorilor; au fost ignorate declarațiile inculpatului Cucuta S., cu privire la faptul că el nu a cauzat victimei vătămări corporale grave ce au condus la deces, totodată, fiind ignorate și declarațiile inculpatului XXX care a recunoscut faptul cauzării victimei de unul singur a loviturilor cu cuțitul; potrivit raportului de expertiză medico-legală nr. 494 din 25.08.2016, la victima XXX nu s-au depistat careva vătămări corporale caracteristice unui raport sexual forțat sau în genere a vreunui raport sexual; toți inculpații au negat săvârșirea față de victimă a acțiunilor de homosexualitate, iar martorul XXX în ședința de judecată nu a confirmat acest fapt; concluziile despre vinovăția inculpatului s-au întemeiat pe autodenunțul inculpatului și ulterioară verificare a declarațiilor la fața locului, care au fost efectuate de către organul de urmărire penală cu derogări ale procedurii penale; reținerea inculpatului Cucuta S. a fost efectuată cu încălcări procedurale, or, acesta a fost reținut fără participarea specialistului și apărătorului, ținând cont că Cucuta S. suferă de maladie psihică, mai mult, autodenunțul a fost făcut sub presiunile psihice ale colaboratorilor de poliție; instanțele de fond au neglijat că din declarațiile inculpatului Cucuta S., el în genere nu s-a aflat la locul comiterii crimei, fiind toată ziua împreună cu tatăl său, iar martorii XXX au confirmat că Cucuta S. s-a aflat la domiciliu, totodată martorii XXX nu au fost audiați în instanța de

judecată; instanța de apel a admis erori de drept constatând că, în acțiunile inculpatului Cucuta S. se întrunesc elementele infracțiunilor imputate; instanța de apel nu a explicat de ce a dat prioritate declarațiilor martorului XXX date la urmărirea penală; nu există nici o probă directă, care ar dovedi că victima XXX ar fi fost supusă unui raport sexual în formă perversă, astfel inculpații urmau a fi achitați de învinuirea în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 172 alin. (2) lit. c), g) Cod penal; instanța de fond a constatat vinovăția pe acest capăt de acuzare doar bazându-se pe circumstanțele arătate în autodenunțul făcut de inculpați și din declarațiile martorului XXX date la urmărirea penală, or, toate aceste declarații au fost date de persoanele menționate la poliție, sub influența presiunilor psihice ale acestora; instanța de apel urma să constate că acuzarea nu a prezentat probatoriu suficient, astfel concluzia de vinovăție a lui Cucuta S. în comiterea infracțiunilor incriminate să fie întemeiată și obiectivă.

5.2 Avocatul Raciula Alexandru în numele inculpatului Cucuta Serghei, care invocând prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6) și 8) Cod de procedură penală, solicită casarea acesteia și dispunerea rejudecării cauzei de către instanța de apel.

În motivarea recursului a invocat că, instanța de apel a evocat probele cercetate, fără a fi relevate și raționamentele utilizate în cadrul aprecierii lor. Instanța de apel nu a asigurat un proces echitabil și o examinare completă și obiectivă a circumstanțelor cauzei; instanța de apel nu a apreciat fiecare probă separat adusă de participanții în proces și nu s-a pronunțat în mod convingător asupra acestora. Deși, martorul XXX a precizat clar, că inculpații nu au comis față de victimă careva acțiuni de homosexualitate, cu toate acestea instanța de fond a considerat probat acest fapt, cu toate că la materialele dosarului lipsesc careva indici obiectivi privind comiterea infracțiunii prevăzute de art. 172 Cod penal. Mai mult, martorul a declarat că a fost supus influenței și presiunii de către reprezentanții organului de urmărire penală, însă demersul părții apărării privind audierea suplimentară a martorului dat a fost respins; inculpatul XXX. a recunoscut că loviturile cu cuțitul victimei au fost aplicate doar de el, iar faptul că inculpatul Cucuta S. nu a fost la fața locului în momentul aplicării acestor lovituri se confirmă și prin declarațiile martorilor XXX Cucuta O. Cu toate acestea, demersul privind audierea martorilor XXX a fost respins la toate etapele examinării cauzei; instanța de fond, cât și instanța de apel au respins orice cerere formulată de partea apărării în vederea susținerii poziției sale, inclusiv în ceea ce privește stabilirea responsabilității psihice a inculpatului Cucuta S., or, acesta din copilărie se află la evidența medicului psihiatru, suferind de encefalopatie reziduală. Cu toate acestea, demersul privind dispunerea efectuării unei expertize suplimentare psihiatrice în comisie, în condiții de staționar a fost respins, deși, în asemenea cazuri,

dispunerea expertizei era obligatorie; concluzia instanței de apel despre vinovăția inculpatului Cucuta S. s-a întemeiat pe autodenunțul inculpatului și ulterioară verificare a declarațiilor la fața locului. Însă, aceste acțiuni au fost efectuate cu derogări de la procedura penală, respectiv, nu puteau a fi admise drept probe; reținerea inculpatului a avut loc cu încălcări procedurale, or, reprezentanții organului de urmărire penală fiind informați de rudele inculpatului despre starea sănătății mintale ale acestuia, nu au întreprins careva măsuri, nici participarea avocatului nu a fost asigurată, iar instanța de apel nici nu s-a pronunțat asupra acestui aspect.

6. Prin decizia Colegiului penal lărgit al Curții Supreme de Justiție din 18 decembrie 2018, apelurile declarate au fost admise, casată decizia parțial cu remiterea cauzei spre rejudecare în partea stabilirii pedepsei inculpatului Cucuta S. de către aceiași instanță, într-un alt complet de judecată.

Totodată, a fost admisă parțial acțiunii civile înaintată de către XXX privind încasarea daunei morale și s-a dispus încasarea de la Cucuta Serghei 20 000 lei în beneficiul lui XXX.

6.1. Judecând recursurile ordinare în raport cu materialele cauzei, instanța de recurs ordinar a menționat că, prejudiciul moral se stabilește reieșind inclusiv și din gradul de vinovăție al făptuitorului, astfel prima instanță corect a indicat că evaluarea mărimii prejudiciului moral ține în mod individual de persoana fiecăruia, însă această instanță eronat a dispus încasarea daunei morale în sumă de 60.000 lei, în mod solidar de la toți inculpații, or, fiecare inculpat este obligat să compenseze prejudiciul moral separat și acesta nu poate fi încasat în mod solidar, deoarece fiecare inculpat nu este dator să efectueze întreaga prestație, după cum prevede art. 530 Cod civil.

Cu referire la pedeapsa aplicată inculpatului Cucuta S instanța de recurs ordinar a ajuns la concluzia că, instanțele ierarhic inferioare nu au respectat întru totul prevederile art. 414 alin. (1), 417 alin. (1) pct. 8) Cod de procedură penală, hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, în partea aplicării pedepsei inculpatului Cucuta Serghei.

Astfel, instanța de recurs ordinar a indicat că, inculpatul Cucuta Serghei a săvârșit infracțiunile prevăzute de art. 145 alin. (2) lit. i), j), 172 alin. (2) lit. c), g) Cod penal, la vârsta de 19, adică vârsta acestuia fiind cuprinsă între 18 și 21 de ani. Or, la soluționarea chestiunii cu privire la pedeapsa aplicată inculpatului Cucuta S., instanța de apel nu a ținut cont de faptul că: art. 10 alin. (1) Cod penal, prevede că *„legea penală care înlătură caracterul infracțional al faptei, care ușurează pedeapsa ori, în alt mod, ameliorează situația persoanei ce a comis infracțiunea are efect retroactiv, adică se extinde asupra persoanelor care au săvârșit faptele respective până la intrarea în vigoare a acestei legi, inclusiv asupra persoanelor care execută pedeapsa ori care au executat pedeapsa, dar au*

antecedente penale”; prin Legea nr. 163 din 20.07.2017, în vigoare de la 20.12.2016, art. 70 Cod penal, a fost completat cu alineatul (31), cu următorul cuprins *„La aplicarea pedepsei persoanelor care au atins vârsta de 18 ani, dar nu au atins vârsta de 21 de ani, care au săvârșit infracțiune la vârsta de la 18 până la 21 de ani, maximul pedepsei se reduce cu o treime. În cazul în care instanța, ținând cont de personalitatea infractorului, ajunge la concluzia că doar prin aplicarea pedepsei în limitele generale se va atinge scopul pedepsei penale, aceasta poate dispune o pedeapsă în limitele prevăzute de legea penală pentru infracțiunea săvârșită. Necesitatea aplicării pedepsei în limitele generale urmează a fi argumentată de către instanța de judecată.”*; prin aceeași Lege, art. 84 Cod penal a fost completat, fiind prevăzut la alin. (1) *„Dacă o persoană este declarată vinovată de săvârșirea a două sau mai multor infracțiuni fără să fi fost condamnată pentru vreuna din ele, instanța de judecată, pronunțând pedeapsa pentru fiecare infracțiune aparte, stabilește pedeapsa definitivă pentru concurs de infracțiuni prin cumul, total sau parțial, al pedepselor aplicate, dar pe un termen nu mai mare de 25 de ani de închisoare, iar în privința persoanelor care nu au atins vârsta de 18 ani și a persoanelor care au atins vârsta de 18 ani, dar nu au atins vârsta de 21 de ani, care nu au mai fost condamnate – pe un termen nu mai mare de 12 ani și 6 luni. În cazul în care persoana este declarată vinovată de săvârșirea a două sau mai multor infracțiuni ușoare și/sau mai puțin grave, pedeapsa definitivă poate fi stabilită și prin absorbirea pedepsei mai ușoare de pedeapsa mai aspră.”*

Deci, reieșind din concluziile expuse de către instanța de apel în motivarea soluției adoptate, instanța de recurs ordinar a constatat că lui Cucuta S. i-a fost aplicată pedeapsa în limitele prevăzute de legea penală pentru infracțiunile săvârșite, fără a argumenta necesitatea aplicării pedepsei în limitele generale, după cum prevede dispoziția art. 70 alin. (3¹) Cod penal, dat fiind că făptuitorul la momentul săvârșirii infracțiunii avea vârsta cuprinsă între 18 și 21 de ani.

Totodată, instanța de recurs a subliniat că, instanțele de fond au reținut, în calitate de circumstanțe agravante și în privința lui Cucuta S. - săvârșirea infracțiunii de către persoane care se află în stare de ebrietate, faptul că inculpații nu au recunoscut vina și nu s-au căit de cele comise, săvârșirea infracțiunii prin acte de o deosebită cruzime sau prin batjocorirea victimei, fără a ține cont de faptul că pot fi recunoscute drept circumstanțe agravante numai acele împrejurări, care sunt strict prevăzute de lege, stabilite de organele de urmărire penală și incluse în conținutul rechizitoriului.

Din considerentele expuse, instanța a conchis că decizia instanței de apel în cauza dată, în partea aplicării pedepsei inculpatului Cucuta S., este afectată de insuficiență, ce ține de motivarea soluției adoptate, ceea ce este incident cazului de casare prevăzut de art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, iar erorile admise

de către instanța de apel nu pot fi corectate în ordinea procedurii de recurs, deoarece instanța de recurs nu este abilitată cu atribuții de a judeca cauza și a se pronunța asupra legalității sentinței, substituind instanța care a judecat apelul, cu încălcarea prevederilor procesuale-penale la pronunțarea hotărârii judecătorești.

Instanța de recurs a indicat că, la rejudecarea cauzei instanța de apel urmează să se conducă de prevederile art. 436 Cod de procedură penală, care prevăd procedura de rejudecare și limitele acesteia să-și argumenteze clar concluziile în decizia adoptată, cu referire la pedeapsa aplicată inculpatului Cucuta S., să aprecieze toate circumstanțelor cauzei, să țină cont de modificările efectuate prin Legea nr. 163 din 20.07.2017, în vigoare de la 20.12.2016, la art. 70 alin. (3¹), 84 Cod penal, să emită o soluție clară și motivată, ținând cont de motivele casării deciziei atacate, de practica unitară în acest domeniu, precum și de practica relevantă a CtEDO, și să pronunțe o hotărâre legală și întemeiată, în conformitate cu prevederile art. 417 Cod de procedură penală.

7. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 17 aprilie 2019 apelul declarat de către avocatul Raciula Al. în numele inculpatului Cucuta S. a fost admis din alte motive decât cele invocate, casată sentința parțial, rejudecată cauza și pronunțată o nouă hotărâre în partea stabilirii pedepsei inculpatului după cum urmează:

Lui Cucuta Serghei recunoscut vinovat de comiterea infracțiunilor prevăzute de art. 145 alin. (2) lit. i), j), 172 alin. (2) lit. c), g) Cod penal, a-i stabili pedeapsa în baza acestei legi și aplicând prevederile art. 70 alin. (3¹) Cod penal, în baza:

- art. 145 alin. (2) lit. i), j) Cod penal, la 18 ani închisoare;
- art. 172 alin. (2) lit. c), g) Cod penal, la 10 ani închisoare.

În temeiul art. 84 alin. (1) Cod penal, pentru concurs de infracțiuni, prin cumul parțial al pedepselor aplicate, i-a fost stabilită pedeapsa cu închisoare pe un termen de 15 ani și 6 luni, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip închis.

7.1. În motivarea deciziei instanța de apel a menționat că, sancțiunea infracțiunii prevăzute de art. 145 alin. (2) lit. i), j) Cod penal, prevede pedeapsă cu închisoare de la 15 la 20 ani, sau cu detențiune pe viață, iar conform art. 16 alin. (6) Cod penal, aceasta se clasifică ca infracțiune excepțional de gravă.

La fel, sancțiunea infracțiunii prevăzute de art. 172 alin. (2) lit. c), g) Cod penal, prevede pedeapsă cu închisoare de la 5 la 12 ani, iar conform art. 16 alin. (4) Cod penal, aceasta se clasifică ca infracțiune gravă.

Conform art. 10 alin.(1) Cod penal, prevede că „*legea penală care înlătură caracterul infracțional al faptei, care ușurează pedeapsa ori, în alt mod, ameliorează situația persoanei ce a comis infracțiunea are efect retroactiv, adică se extinde asupra persoanelor care au săvârșit*

faptele respective până la intrarea în vigoare a acestei legi, inclusiv asupra persoanelor care execută pedeapsa ori care au executat pedeapsa, dar au antecedente penale”;

Prin Legea nr. 163 din 20.07.2017, în vigoare de la 20.12.2016, art. 70 Cod penal, a fost completat cu alineatul (3¹), cu următorul cuprins „*La aplicarea pedepsei persoanelor care au atins vârsta de 18 ani, dar nu au atins vârsta de 21 de ani, care au săvârșit infracțiune la vârsta de la 18 până la 21 de ani, maximul pedepsei se reduce cu o treime. În cazul în care instanța, ținând cont de personalitatea infractorului, ajunge la concluzia că doar prin aplicarea pedepsei în limitele generale se va atinge scopul pedepsei penale, aceasta poate dispune o pedeapsă în limitele prevăzute de legea penală pentru infracțiunea săvârșită. Necesitatea aplicării pedepsei în limitele generale urmează a fi argumentată de către instanța de judecată”.*

Prin aceeași Lege, art. 84 Cod penal a fost completat, fiind prevăzut la alin. (1) „*Dacă o persoană este declarată vinovată de săvârșirea a două sau mai multor infracțiuni fără să fi fost condamnată pentru vreuna din ele, instanța de judecată, pronunțând pedeapsa pentru fiecare infracțiune aparte, stabilește pedeapsa definitivă pentru concurs de infracțiuni prin cumul, total sau parțial, al pedepselor aplicate, dar pe un termen nu mai mare de 25 de ani de închisoare, iar în privința persoanelor care nu au atins vârsta de 18 ani și a persoanelor care au atins vârsta de 18 ani, dar nu au atins vârsta de 21 de ani, care nu au mai fost condamnate – pe un termen nu mai mare de 12 ani și 6 luni. În cazul în care persoana este declarată vinovată de săvârșirea a două sau mai multor infracțiuni ușoare și/sau mai puțin grave, pedeapsa definitivă poate fi stabilită și prin absorbirea pedepsei mai ușoare de pedeapsa mai aspră.”*

În urma celor menționate mai sus, instanța de apel a conchis necesar de a aplica pedeapsa inculpatului în limitele generale, după cum prevede dispoziția art. 70 alin. (3¹) Cod penal, dat fiind că făptuitorul la momentul săvârșirii infracțiunii avea vârsta cuprinsă între 18 și 21 de ani.

8. Decizia instanței de apel este atacată cu recurs ordinar de către avocatul Bordian Radion în numele inculpatului Cucuta Serghei care în temeiurile art. 427 alin. (1) pct. 6) și 10) Cod de procedură penală, solicită casarea totală a deciziei, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri prin care inculpatului să îi fie numită o pedeapsă în conformitate cu prevederile art. 10, 70 și 84 Cod penal.

În motivarea celor solicitate, apărătorul susține că, instanța de apel la pronunțarea deciziei nu a ținut cont de indicațiile menționate de către Colegiulul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în decizia din 18 decembrie 2018, indicații obligatorii pentru instanța de apel.

De asemenea, apărătorul remarcă că instanța de apel nu a luat în calcul modificările operate la Codul penal prin Legea nr. 163 din 20 iulie 2017, în vigoare la data de 20 decembrie 2017, în ce ține de completările art. 70 și 84 Cod penal.

9. Judecând recursul ordinar în raport cu materialele dosarului și motivele invocate ținând cont de opinia procurorului expusă în referință prin care solicită declararea inadmisibilității recursului, Colegiul penal lărgit consideră că recursul urmează a fi admis din următoarele considerente.

Potrivit art. 414 Cod de procedură penală, la judecarea apelului, instanța de apel are obligația de a verifica hotărârea atacată din punct de vedere al temeiniciei și legalității acesteia, având în vedere circumstanțele faptice ale cauzei bazate pe probele examinate de prima instanță, pe materialele dosarului și, în dependență de aceste date, să aprecieze legalitatea concluziilor de vinovăție ori nevinovăție trase de prima instanță, fiind obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Astfel, Colegiul penal lărgit atestă că, potrivit art. 436 alin. (2) Cod de procedură penală, pentru instanța de rejudecare, indicațiile instanței de recurs sunt obligatorii în măsura în care situația de fapt rămâne cea care a existat la soluționarea recursului.

Rejudecând cauza, instanța de apel a omis să țină cont de indicațiile instanței de recurs care sunt obligatorii pentru instanța de rejudecare.

Astfel, instanța de recurs ordinar în partea descriptivă a deciziei pronunțate la 18 decembrie 2018, a indicat concret la ce instanța de apel în cadrul rejudecării cauzei urmează să țină cont (f.d.159-161, vol. V), și anume „*la stabilirea pedepsei inculpatului Cucuta Serghei să aprecieze toate circumstanțele cauzei, să țină cont de modificările operate la Codul penal prin Legea nr. 163 din 20 iulie 2017, în vigoare la data de 20 decembrie 2017 la art. 70 alin. (3¹) și 84 Cod penal, să emită o soluție clară și motivată, ținând cont de motivele casării deciziei atacate*”, instanța de apel însă a omis aceste indicații.

De asemenea, instanța de apel contrar prevederilor alin. (2) al art. 436 Cod de procedură penală, a omis să se pronunțe asupra faptului că, instanțele de fond au reținut, în calitate de circumstanțe agravante în privința lui Cucuta S. „*săvârșirea infracțiunii de către persoane care se află în stare de ebrietate, faptul că inculpații nu au recunoscut vina și nu s-au căit de cele comise, săvârșirea infracțiunii prin acte de o deosebită cruzime sau prin batjocorirea victimei*”, fără a ține cont de faptul că pot fi recunoscute drept circumstanțe agravante numai acele împrejurări, care sunt strict prevăzute de lege, stabilite de organele de urmărire penală și incluse în conținutul rechizitoriului.

În acest sens, Colegiul penal lărgit remarcă că instanța de apel la rejudecarea cauzei urma să motiveze decizia pronunțată prin prisma indicațiilor Curții Supreme de Justiție, nu doar să le transcrie și să numească o pedeapsă inculpatului fără să-și argumenteze poziția.

Astfel, erorile menționate supra sunt erori de drept procedural și se încadrează în art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, deoarece se referă la procedura de motivare a soluției instanței de apel și sunt temei de recurs.

Subsecvent, Colegiul penal lărgit amintește că, Curtea de la Strasbourg menționează că, judecătorii trebuie să indice cu suficientă claritate motivele pe care-și întemeiază deciziile, căci numai astfel, un acuzat poate exercita căile de atac prevăzute de legislația națională.

Instanța europeană a subliniat că *„motivarea unei decizii judiciare este strâns legată de preocupările privitoare la asigurarea desfășurării unui proces echitabil, aceasta permițând respectarea dreptului la apărare. Motivarea este indispensabilă însăși calității actului de justiție și constituie o pază împotriva arbitrarului.”* (cauza *Fomin vs Moldova* din 11 octombrie 2011, nr. 36755/06).

Astfel, instanța de apel prin decizia pronunțată la 17 aprilie 2019, nu motivează necesitatea aplicării prevederilor art. 70 alin. (3¹) Cod penal, și nu indică motivele pe care s-a întemeiat convingerea ei.

De asemenea, instanța de apel doar menționează că *„numește inculpatului pedeapsa în limitele generale, după cum prevede dispoziția art. 70 alin. Cod penal, dat fiind că făptuitorul la momentul săvârșirii infracțiunii avea vârsta cuprinsă între 18 și 21 de ani”*, fără a indica calculele efectuate de către aceasta care au dus la concluzia de a-i numi inculpatului o pedeapsă sub formă de închisoare pe un termen de 15 ani și 6 luni. Or, în textul dispoziției alin. (3¹) al art. 70 Cod penal, legiuitorul a indicat clar necesitatea argumentării soluției privind aplicarea pedepsei în limitele generale.

Astfel, Colegiul penal lărgit conchide că, instanța de apel nu a motivat soluția și nu a ținut cont de indicațiile Colegiului penal lărgit al Curții Supreme de Justiție, încălcând inculpatului dreptul la un proces echitabil, or, Înalta Curte de la Strasbourg statuează că, dreptul la un proces echitabil include obligația tribunalelor de a-și motiva deciziile lor, deoarece absența motivării unei decizii judiciare poate impieta asupra acestui drept.

Având în vedere că erorile de drept invocate nu pot fi corectate de către instanța de recurs, decizia instanței de apel urmează a fi casată, cu dispunerea rejudecării cauzei în aceeași instanță.

Potrivit art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs, ea casează hotărârea atacată și dispune rejudecarea cauzei de către instanța de apel.

Totodată, în bază prevederilor art. 436 alin. (2) Cod de procedură penală, pentru instanța de rejudecare, indicațiile instanței de recurs sunt obligatorii în măsura în care situația de fapt rămâne cea care a existat la soluționarea recursului. La noua rejudecare a cauzei instanța de apel are obligația să înlăture erorile menționate, să țină seama de împrejurările expuse, care au servit temei de casare a soluției adoptate și, cu respectarea prevederilor art. 414 Cod de procedură penală, să verifice legalitatea și

temeinicia sentinței atacate, să aprecieze toate circumstanțelor cauzei, să țină cont de modificările efectuate prin Legea nr. 163 din 20.07.2017, să numească o pedeapsă inculpatului în conformitate cu prevederile art. 70 alin. (3¹) și 84 Cod penal, să pronunțe o soluție clară și motivată, ținând cont de motivele casării deciziei atacate, care să corespundă prevederilor art. 417 Cod de procedură penală.

10. În conformitate cu prevederile art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e :

admite recursul ordinar declarat de către avocatul Radion Bordian în numele inculpatul, casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 17 aprilie 2019, în cauza penală în privința inculpatului Cucuta Serghei XXX, și dispune rejudecarea cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Decizia nu este susceptibilă căilor de atac, pronunțată integral la **30 decembrie 2019**.

Președinte

Iurie Diaconu

Judecători

Ion Guzun

Liliana Catan

Dumitru Mardari

Maria Ghervas